

mánya (17–25) abból indul ki, amikor a gyermekek a dalokkal, mondókákkal találkoznak, rácsodálkoznak a rímekre. Emiatt természetesen kezelik a megkettőzéseket, alapuljanak azok mássalhangzói vagy magánhangzói kettségeken: *nitty-gritty* vagy *tick-tock*. A tanulmányban értékes történeti áttekintés is olvasható a nyelv e színes, kreatív vonásáról. Leslie Barratt írásának témája (13–16) a két szótagos melléknevek kétféle fokozása. Történeti áttekintést kapunk arról, hogyan változott a képzéssel történő, illetve az analitikus fokozás az évszázadok során.

Két tanulmány is foglalkozik tematikus irodalomjegyzék közreadásával: Francis J. Prescott (191–198) az autonómia a nyelvtanításban témakörben tekinti át a definícióból, a mérés nehézségéből, a tanulási stratégiákra való adaptációból, illetve a tanulási stílusokból és kulturális különbségekből adódó problémákkal foglalkozó írásokat. Francesca Schiaro (199–210) célkitűzése az angol és olasz kommunikáció pragmatikai különbségeit feltáró tanulmányok rendszerezése.

Végül a „kakukktojás” elnevezéssel illethető tanulmányokról szólnék. Sáfár Anna, az ELTE Angol Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék Esélyegyenlőség a nyelvtanulásban kutatócsoport tagja, írásában (123–132) feltárja, hogyan használják a siket jeltolmácsok a kezüket, melyik kéz a domináns, és milyen jelentést hordoz. Zerkowitz Judit (55–62) két olyan irodalmi művet vizsgál összehasonlító elemzéssel, amelyeket a téma összekapcsol ugyan, de keletkezésük, irodalmi és esztétikai minőségük, műfajuk jelentősen eltér: Louisa May Alcott 1868-ban megjelent *Little Women* című ifjúsági regényéről és Geraldine Brooks 2005-ös *March* című történelmi regényéről van szó. Az amerikai polgárháború idején játszódó írások kontrasztív elemzésével a szerző rámutat Észak és Dél, fent és lent, test és lélek, szavak és tettek, idealizmus és realitás dichotómiáira. Jasmina Szodovska (179–190) az egyre többet használt üzleti prezentáció műfaját kutatja, amelynek powerpointos formájából már 2001-ben 30 milliót (!) tartottak

naponta. Ehhez képest kevésbé feltárt műfaj, tehát indokolt, hogy a szerző a PhD-disszertációját összefoglalva közreadja elméleti, empirikus és pedagógiai célkitűzéseit. Kutatásának gyakorlati eredményeként a budapesti International Business School Prezentációs készségek kurzusán videofelvétel alapján elemzik a hallgatók előadásait. Ladányi Mária a magyar nyelv főnévképző *-s/-di* képző sokoldalúságát tárja fel (27–35), ugyanakkor rávilágít arra, hogy a derivációs morfológia esetében a szabályszerűség és a produktivitás is lényeges szempontok. Szintén magyar vonatkozása van Gósy Mária kutatásának: 4–9 évesek verbális beszédfeldolgozási készségeinek mintáira világít rá hat korcsoportban, 600 gyermeket érintő vizsgálatban. Megszívlelendő azon megállapítása, hogy még az iskolakezdés előtt fel kellene mérni a gyerekek beszédfeldolgozási képességét a sikeres iskolai előmenetel érdekében.

Az ünnepi kötet célközönségét elsősorban azok a jelenlegi és leendő angol szakos tanárok alkotják, akik szeretnék jobban megismerni a nyelvtanítás hátteréül szolgáló kortárs alkalmazott nyelvészeti teóriákat, de nyelvpedagógiai doktori iskolák témavezetői és hallgatói is haszonnal olvashatják.

Szerencsi Katalin

Chmelik Erzsébet
Francia társalgási zsebkönyv
Guide de conversation
française

Budapest: Tinta Könyvkiadó, 2014. 206 p.
 ISBN: 978-615-5219-54-2

Chmelik Erzsébet első Magyarországon megjelent kiadványa, ahogy a címe is mutatja, a francia mindennapi társalgásban kíván segítséget nyújtani a nyelvtanulóknak, a francia nyelv iránt érdeklődőknek. A hétköznapi élethelyzeteket alapul vevő tematikus szótár alkalmas lehet egy-egy témakör lexikájának

elsajátítására, valamint a párbeszédekből kiragadott szófordulatok segítséget nyújthatnak a hatékony francia kommunikációban.

Chmelik Erzsébet 2007-ben szerezte meg doktori fokozatát a limoges-i egyetemen, Franciaországban. Doktori disszertációját a francia–magyar összehasonlító jelentéstan területén folytatott kutatásaiból írta, jelenleg a limoges-i egyetemen tanít nyelvészetet.

A francia nyelv iránt érdeklődők egyre szélesebb kínálatból választhatnak az igényeiknek megfelelő társalgási szótárakat. Fontos azonban szem előtt tartani, hogy az egyes kiadványok milyen célt szolgálnak, miben próbálnak leginkább segítséget nyújtani a nyelvtanulóknak. Például a Berlitz nyelvtanító sorozat *Francia társalgás* (Földes–Pekó 2010) című kiadványa vagy a LINGEA kiadó *Lingea francia társalgás* című, 2013-ban megjelent társalgási szótára elsősorban francia nyelvterületre utazóknak, turistáknak kíván támaszul szolgálni utazásuk során. A jól ismert *1000 kérdés 1000 válasz* sorozat 2011-ben megjelent francia kiadványa (*1000 Questions 1000 Réponses*) főként a francia középszintű érettségire készülő diákoknak, valamint a középfokú szóbeli nyelvvizsgára készülőknek szolgál mankóul.

A *Francia társalgási zsebkönyv* előszavában a szerző a francia nyelvterületre utazó turistáknak és munkavállalóknak ajánlja a kötetet, továbbá kezdő és haladó szintű nyelvtanulóknak, valamint a nyelv iránt érdeklődőknek. Habár a könyv formai tagolásából és a kiejtésjelölés hiányából fakadóan első ránézésre turisták számára nem olyan praktikus Chmelik Erzsébet műve, mint a fent említett utazási szótárak, a kötet az egyéni vagy csoportos nyelvtanulásnál mindenképpen használható.

A társalgási szótár tizenhét fő témakör köré szerveződik, amelyek további altémák szerint csoportosulnak. Például a *Szolgáltatások* témakör kilenc szolgáltatástípusnál használatos francia szófordulatokat gyűjt össze: *Férfifodrásznál, Női fodrásznál, Kozmetikusnál, Cipésznél, Fényképésznél, Órásnál,*

Látszerésznél, Vegytisztítás, Kulcsmásolás (116–123). Az altémakörök gyakran elhangzó francia mondatokat, kifejezéseket ölelnek fel, melyek sokszor párbeszédből vannak kiragadva. Például a *Vegytisztítás* témánál megtaláljuk a „Mikor lesz kész? – Ce sera prêt (pour) quand?” kérdést, valamint a következő sorban a választ olvashatjuk: „Holnapután érte jöhet. – Vous pouvez venir le chercher après-demain.” (123). A témák egy részénél találunk továbbá egy *Szavak és kifejezések* elnevezésű részt is, amely a téma szókészletét tartalmazza. A társalgási könyv egyik gyenge pontja, hogy ezek a szöszedetek nem szisztematikusan, minden altémát követően vagy esetleg a fő témakörök végén jelennek meg, hanem bizonyos esetekben két, három vagy több altémát összefoglaló szókincsel találkozunk, vagy egyáltalán nem találunk szöszedetet egy-egy altéma végén. A könyvből hiányzik a betűrendes mutató is, amely jelentősen megkönnyítené a kifejezések keresését.

A társalgási rész előtt található kiejtési útmutató (13–18) röviden összefoglalja a francia kiejtés legfőbb szabályait. Ez az összefoglaló mindenképpen hasznára válhat azoknak, akik még csak ismerkednek a nyelvvel, illetve bizonytalanok a leggyakoribb kiejtési szabályokat illetően. A főbb kiejtési szabályok ismeretével és némi gyakorlattal a francia szóbeli kommunikációban a nyelvtanulóknak már nem jelent problémát a kötetben előforduló mondatok kiejtése, azonban kezdő nyelvtanulók, turisták számára nehézséget okozhatnak a kiejtésjelölés nélküli példamondatok.

Bizonyos témakörök, illetve kifejezések hiánya a másik ok, amiért a könyv kevésbé lehet alkalmas a hosszabb-rövidebb időre francia nyelvterületre utazók számára. Egy külföldre utazó cserediák vagy munkavállaló szemszögéből szükséges lenne olyan témák bemutatása, mint a banki ügyintézés, biztosításkötés, lakhatási támogatás (CAF) igénylése, társadalombiztosítónál való ügyintézés stb. Ezek mind olyan témák, amelyekre akár egy félévet külföldön töltő hallgatónak, au pairnek vagy bármilyen munkát vállaló sze-

mélynek a napi ügyintézése során szüksége lehet, és amelyek alap- vagy középfokú nyelvtudás esetében is bizonytalanságot kelthetnek. A témakörökből gyakran hiányoznak az aktuális szókapcsolatok, például a *Jegypénztár, csomag, peron, indulás* témánál az online jegyvásárlásra, a jegy átvételére vonatkozó kifejezések (72–76), illetve az igénybe vehető kedvezményekről való tájékozódás elemei. Habár nem elvárható, hogy egy társalgási zsebkönyv minden részletre kitérjen, a témák aktualizálása fontos lenne (akár néhány kevésbé gyakori téma, például *A határon* [79], *Cipésznél* [120], *Vas- és edényboltban* [142–143] témakörök elhagyása árán).

A könyv szerkezetét tekintve szintén megfontolandó lenne a kötet formai átdolgozása. A szerkesztés egyik hiányossága, hogy az egyes témakörök és altémakörök nem eléggé különülnek el egymástól, nincsenek számmal jelölt fejezetek, az újabb altémakörök nem kezdődnek új oldalon. Habár ez a könyv tartalmát nem befolyásolja, utazás során vagy olyan helyzetben, ahol viszonylag gyorsan szeretnénk megtalálni valamit a kötetben, ez jelentős hátrány lehet.

Mindazonáltal a társalgási könyv könnyedén hasznosítható a francia nyelvórán, legyen az csoportos vagy egyéni tanulás. Mivel a nyelv-

könyvek nagy része szintén tematikusan épül fel, Chmelik Erzsébet kötete jól kiegészítheti a nyelvórán használt könyveket is. A szöszedetek vagy szókapcsolatok jó alapot teremthetnek egy-egy témakör szókincsének elsajátításához, de szóbeli gyakorlatokhoz, szituációs feladatokhoz is kitűnően alkalmazhatóak.

Mindent összevetve Chmelik Erzsébet társalgási szótára értékes gyűjtemény, számos kommunikációs helyzetben nyújthat segítséget. A későbbiekben egy átdolgozott vagy bővített kiadással még praktikusabbá lehetne tenni, de addig is a nyelvtanulók bátran használhatják szókincsük bővítésére, szóbeli kommunikációjuk fejlesztésére.

Gréczy Lili Katalin

IRODALOM

- Földes László – Pekó Zsolt (2010, szerk.): *Francia társalgás – Berlitz Nyitott Világ*. Budapest: Kosuth Kiadó.
- Lingea francia társalgás. Szótárral és nyelvtani áttekintéssel* (2013). Budapest: Lingea (sz. n.).
- Vida Enikő (2011): *1000 Questions 1000 Réponses. Társalgási gyakorlatok a francia középszintű és emelt szintű érettségire és a közép- és felsőfokú nyelvvizsgákra*. Székesfehérvár: Lexika Kiadó.